

SLOVENSKI GOSPODAR.

List ljudstvu v poduk.

znaja vsak petrtrek in volja s poštnico vrediti 10. ...
ojem na dom za celo leto 3 zld., za pol leta 1 zld. 60 kr., za tretji
letu 80 kr. — ...

Pravice liste prodaja knjigar Novak na velikem trgu po 5 kr. —
Bokopisi se ne vračajo, neplačani listi se ne sprejemajo.

Če oznanila — pisane od navadnih vrstic, če se natisne enkrat 8 kr
dvokrat 12 kr., trikrat 16 kr

Volitve za deželni zbor štajerski so blizu.

Državni zbor skonča baje dne 20. maja svoje delovanje in tedaj se razpišejo kmalu nove volitve za deželni zbor štajerski. Kajti došedanjim poslancem je dotekla 6letna poslanska doba. Postavno mora se volitevskim opravkom privoščiti saj 6 tednov. Tedaj utegnemo prvi teden julija uže voliti nove poslance, ki bodo bržčas hitro poklicani v Gradec, da sklenejo proračun in deželske doklade za l. 1885. Moramo tedaj začeti pripravljati se, da nas uže sedaj marljivo rogovileči nasprotniki, nemški liberalci, nemčurji pa nemškutarji, ne prehitijo in zlasti kmetskih ljudij ne zbegajo. Temu zamore pa dober pouk, še o pravem času podan, najleži v okom prihajati. Zato bode „Gospodar“ začel uže prihodnjič v predalu: „za poduk in kratek čas“ razlagati 23letno zgodovino deželnega zbora štajerskega pod nepretrganim gospodstvom nemških liberalcev, to pa z ozirrom na kmete, osobito slovence.

Želeti bilo bi, ko bi domoljubi v vsakem volilnem okraji do volitev naročili več naših listov. Agitacijo bi si mnogo polajšali in zmago Slovincem zagotovili. Kajti kdor bere, kako so Kaiserfeld-, Rechbauer-, Karneri-, Hakelberg-, Moskon-, Pauér-, Lohninger-, Schmiderer-, Nekerman-Seidlovci imeli 23 let deželsko možno v rokah, potrošili blizu 90 milijonov goldinarjev, deželske doklade samo v enem letu (1873) naglo pozvišali za 4 milijone in sploh z denarjem pometali, da smo davkoplačilci samo za popravljanje struge pri reki Enns v gornjem Štajerskem žrtvovali 300.000 fl. do l. 1881 za „Joanneum“ 1,348.163 fl. plačali in še celo nemškim lahkoživcem v Gradci „teater“ vzdrževali in tako zapravili 154.574 fl. 22 kr. itd. ta bo vsem nemčurkim lažnjivcem, prilizonom in zapeljivcem dveri na stežaj odprl in jih zapodil, kakor se kradljivo sčene napodi. Tedaj bodo „Tagespošte“, „Marburgere“, „vahterce“ in „lisjaki“ pač zastoj svoje dolge

jezike spenjali, zastoj bo Nagele in Hakelberg rogovilil, še mahrenberški Rudl bo zahman se režal. Resnica o nesrečnem gospodarstvu nemško-liberalne stranke v deželnej hiši graškej jim bode usta zapirala.

Slovinci moramo pri sedanjih volitvah na kmetih povsod zmagati, pa tudi v mestih: Ptuji, Celji in Mariboru na bojišče stopiti, zlasti pa pripomagati, da v velikem posestvu zmaga konservativna stranka. Če se slednje posreči in še nemški kmetje izvolijo zopet konservativce, potem je Štajerska rešena strahovitega nemško-liberalnega, 23letnega nasilstva: konservativni in slovenski poslanci dobijo večino in dajo deželnemu odboru, deželnemu šolskemu svetu itd. drugo lice. Zraven konservativnega deželnega glavarja bi liberalni
... (dal se je l. 1873 od liberalne stranke izvoliti za državnega poslanca) bržčas ne hotel še 13 let ostati in tako bi se pri nas marsikaj pre naredilo. Začne se nova in bolja doba za Nemce in Slovence. Zato pa naj domoljubi uže sedaj začnejo delati na to, da bo zmaga naša!
Destrniški.

Štajerski Slovinci zahtevamo slovenski oddelek graške c. k. namestniije in zakaj?

(Govor poslanca dr. Vošnjaka v državnem zboru 15. marca, to pa po stenografnem zapisniku).

(Dajje.)

II. Kmetje so se začeli pripraviti z žandarji, in pri tem je baje proti žandarjem priletel kamen, ne da bi koga ranil. Žandarski vodja dal je povelje streljati, pri čemur je bil eden kmet ubit, trije ali štirje težko ranjeni, drugi so se pa razkropili na vse strani, ker itak neso imeli namena napasti oblasti. Namestništvo v Gradci je to smatralo takoj za punt, poslalo je tja vojake in mnogo kmetov bilo je uklenjenih in k okrožnemu sodišču v Celje odpeljanih, kjer so jih več mesecev držali v preiskovalnem zaporu in še le prošnja za milost pri cesarji je dosegla

da so jih izpustili iz preiskovalnega zapora. In te nesreče ni bil nikdo drugi kriv, kakor politična oblast, ki je poslala tja komisarja, ki se ni mogel razgovarjati z ljudmi in jim razložiti, kakega proti zakonitega dejanja bi se zakrivali. Daljna posledica je bila, da se je proti tem nesrečnežem začela kriminalna preiskava. Namesto, da bi jih postavili pred potrotno sodišče, kar se je sploh želelo, kajti potem bi bili oproščeni, je okrožno sodišče spoznalo, da se proti njim more postopati samo po § 81 in pri obravnavi 19. decembra bili so kmetje obsojeni in sicer jeden na jedno leto, jeden na devet, trije na osem, pet na sedem, in dva na šest mesecev težke ječe. Razen tega bila je cela vrsta kmetov, kakih 30, obsojenih na manjše kazni. S tem je cela občina uničena. Jaz mislim, da vladi ne more biti prijetno, da se pridelavajoči del prebivalstva vsled napak političnih oblastij na tak način podkoplje, da se ne more plačati davkov.

Vsled teh dogodkov vprašali so slovenski poslanci v štirskem deželnem zboru namestnika ali je vlada pripravljena v bodoče zato skrbeti, da se v slovenskih delih dežele nastavlja samo uradniki, ki so tudi zmožni tega jezika. Cearsarki namestnik je v odgovoru opomnil, da nema takih uradnikov, ker se premalo slovenskih pravnikov oglašča za v državno službo. K temu se mora opomniti, da bi se že oglašali morda slovenski pravniki, ko ne bi vedeli, kako se ravna pri namestništvu s slovenskimi pravniki, da morajo jedno ali dve leti služiti brez adjuta, kar je pa pri krogih, iz katerih prihajajo taki pravniki jako težavno. Zato tudi prosí slovensko društvo v spomenici, naj namestnik od adjutov, ki so odločeni za pravnike, namreč od 7500 fl., pet za slovenske odloči tedaj svoto 2500 fl. ali 500 fl. za vsakega posamičnega, in izraža upanje, da potem ne bode manjkalo uradnikov slovenščine zmožnih.

Tretja peticija, katera se po časnikih različno presojuje in katera je, kakor sem danes čital v časnikih, vzbudila protest deželnega odbora, je za to, da bi se ustanovil za Spodnjo Štirsko poseben oddelek namestništva s sedežem v Celji ali Mariboru.

Kar se tiče uzrokov, ki so vzbudili to željo, neso od danes, a segajo mnogo let nazaj, mogel bi reči v 1848. leto; kajti ko so se 1848. leta odpravili okrožni uradi (kresije) — tedaj sta bila na Spodnjem Štirskem celo dva okrožna urada — čutilo je prebivalstva takoj, kako težko je, za vsako še tako majhno stvar imeti višjo instanco pri namestništvu v Gradci, že takrat so se čule želje, da bi se za Spodnjo Štirsko ustanovil poseben oddelek kakor je n. pr. v Tridentu za južno Tirolsko.

Ko se je pod meščanskim ministerstvom dala pravica zborovanja, in je bilo tudi pri

nas mnogo taborov, posvetovalo se je že na prvem taboru v Ljutomeru o ustanovitvi posebnega oddelka namestništva za Spodnjo Štirsko. Jaz se še dobro spominjam, da je tedaj okrajno glavarstvo v Ljutomeru direktno vprašalo ministra Giskro, ali hoče dovoliti to točko programa, ali nasprotuje državnim osnovnim zakonom in državnopravnej skupnosti Štirske, in miniter je brzojavno ukazal, da se ima tabor dovoliti z vsemi točkami programa, da se da narodu priložnost, o vsem slobodno izreči svoje mnenje. In res se je na tem in na petih ali šestih drugih taborih o tem razgovarjalo, in narod je povsod izražil željo, da naj se ustanovi oddelek namestništva za Spodnjo Štirsko.

Zakaj je pa ta želja takrat bila tako živa, in zakaj je tudi še danes? Uzrok temu je postopanje namestništva v Gradci in jaz moram žalibog naglašati, da tudi deželnega odbora proti drugej narodnosti v deželi. Namestništvo v Gradci in deželni odbor z deželnim šolskim svetom vred so v vseh teh letih pokazali, da jim za drugo narodnost v deželi ni samo malo mari, temveč njih vse prizadevanje meri na to jo ponemčiti.

Mi vidimo pri vseh oblastih, katere so zavisne od štirske deželne vlade, da se na drugo narodnost kar nič ne ozirajo. Deželni šolski svet sestoji iz 12 članov, in mej temi je jeden sam slovenske narodnosti, zastopnik duhovskega stanú iz Spodnje Štirske.

Kako postopa ta deželni šolski svet proti Slovincem, to vidimo pri vsakej priložnosti. Deželni šolski svet zavira, da se na učiteljšiči v Mariboru poučevanje v slovenščini ne razširi, mi vemo, da se upira proti vstanovitvi slovenskih paralelnih razredov na Spodnjem Štirskem. mi vidimo, da še ne gleda, da bi se izvel deželni zakon z dne 18. februarja 1869. V tem zakonu je odločno ukazano, da mora jeden šolskih nadzornikov biti popolnem zmožen slovenskega jezika.

Mi imamo dva deželna šolska nadzornika, jednega za srednje, jednega za ljudske šole, pa nobeden ni zmožen slovenščine. Tu je očividno prelomljenje deželnega zakona, proti kateremu bi se moral v prvej vrsti upirati deželni šolski svet. Ravno tako deželna nadzornika kakor spodnještirski okrajni nadzorniki so slovenske narodnosti, da ne rečem sovražnega, vendar gotove neprijaznega mišljenja, o jednem deželnem šolskem nadzorniku, namreč g. Baumgartnerji, je celo znano, da je odločen pospeševatelj nemškega šulvereina.

Okrajni šolski sveti na Spodnjem Štirskem, ki imajo narodno večino, smejo biti prepričani, ako svoje želje in pritožbe predložé deželnemu šolskemu svetu v Gradci, da ne bodo vslušani. Okrajni šolski svet v Ptuj najsklene, kakor je meni znano, kar hoče, kakor hitro se

potegne za enakopravnost slovenske narodnosti, takoj uložiti okrajni glavar svoj veto proti temu sklepu. In pri deželnem šolskem svetu ter pri namestništvu imajo okrajni glavarji zmiraj prav, okrajni šolski sveti pa nikdar. Sploh so okrajni glavarji neprijazni slovenske narodnosti, kar se pri raznih volitvah v deželi dostikrat jasno pokaže. Mržnja proti slovenskemu jeziku sega tako daleč, da se n. pr. tam, kjer stranke, občine ali krajni šolski svet zahtevajo, da se spiše zapisnik v slovenskem jeziku, ustavljajo tej želji.

Okrajni glavar na Ptuj, je še lansko leto, ko je bilo zbranih več občinskih zastopstev, — kakih 70 oseb, ki so bile samo slovenščine zmožne, — da se posvetujejo o zidani nekega šolskega poslopja, se odločno uprli spisati slovenski zapisnik in jim dal na izvoljo, da naj podpišejo v nemščini spisani zapisnik.

Ko so posamični člani tega zbora se pritožili pri namestništvu proti takemu postopanju okrajnega glavarja, bil je spisovatelj dotične prošnje obsojen, da ima plačati 40 fl. kazni, katere je tudi moral plačati, ker je neki v pritožbi rabil preostre izraze.

(Konec prih.)

Gospodarske stvari.

Konjerejsko društvo

priredi letos premiranje konj v Ljutomeru, Ormoži, Mariboru in Žavci, g. Pahnerju v Mariboru podelilo bronasto svetinjo. Isto odlikovanje prejela sta tudi g. Reiter mlajši in g. Deller v Radgoni, častno diplomu pa kot izvrstni konjerejci: Alojz Ferenc v Staronovej vesi, Andrej Muhič v Cvetkoveah, Martin Stanič na Hardeku, pa Lovro Cajnkar v Saveih. Društvu pristopili so P. Emerih Slander v Radgoni, Jož. Murza v Krapji, Jož. Janežič v Stari vesi, Mat. Senekovič v Šetarjevi, Franc Belaj v Sitancih. Na Klopnem vrhu na Pohorju prirejajo planinski pašnik za žrebeta.

O pridelovanju hmelja.

(Dalje in konec sestavka v 14. številki.)

H visoki ceni teh drogov pride še obrabljanje z vsakoletnim naoščenjem (špičenjem) trhlenenje itd. tako, da je drog v 10 letih odslužil. V novjšem času se je uže z vspehom jelo nadomestovati drage droge z dratom, ki je na kolih napeljan.

Ko je mladi hmelj prvo zimo prestal, prične se meseca aprila ali maja družega leta odkopavanje rastlin do korenin, katere se popolnem odkrijejo. Odrežejo se vse mlade poganjke, vse zgornje postranske korenine in suhi prejšnjoletni ostanki ovijač. Pusti se samo en

glavni poganjek, ali k večemu pri prav močnih rastlinah dva. Spodnje glavne korenine se tudi vse pusté. Prav dobro je o priliki tega dela vsaki rastlini eno lopato komposta pridjati in potem še le z zemljo pokriti. Vsako tretje leto se hmeljišče popolnem gnoji; računski se na hektar 35 vozov po 10 met. stotov gnoja.

Pri obrezovanju od tretjega leta naprej pustita se ravno tako 1—2 poganjka, katera se v visoki 1 metra k drogu privežeta; privezuje se zmirom od desne na levo okoli droga. Meseca maja, junija in julija se hmelj dva do trikrat okoplje in ospe, vse stranske poganjke iz korenin se mu porežejo ter je paziti treba, da se ostalim ovijačam vrhi ne polomijo ali odtrgajo.

Oni del rastline, kateri se za pivovarstvo rabi in zaradi katerega hmelj pridelujemo, je cvetje. Kakovost pridelanega hmelja je odvisna od pravočasne trgatve. Ko prične cvet rumenkasto zeleneti, močno dišati, med cvetnim listjem nahajajoča se moka tolsta postajati, prišel je čas trgatve; obtrgujejo se naprej zrelejše rastline.

Hmeljev cvet se mora po trgatvi varčno sušiti; to se prav dobro zgodi na prostornih in zračnih podstrešjih; za 100 kilogr. treba je $1\frac{1}{4}$ — $1\frac{1}{2}$ štirjaških metr. prostora. Med sušenjem treba ga je pridno obračati, in ko je suh, se ga spravi na kup ter se ga z rjuhami pokrije. Ako se pa hmelj dalj časa hoče spraviti, treba ga je v zaboje, kateri imajo vse špranje s papirjem zalepljene, dobro stlačiti.

Pridelek na hmelji od enega hektara določiti je težko, ker on še le od 4. leta naprej dobro rodi in ker se v 12 letih računski 6 slabih, 4 srednje in 2 dobri letini; povprečno se računski na hektar 10—12 metr. stotov hmeljevega cveta in 60 metr. stotov trstja listja.

Sledeča pregleda naj čast. bralce podučita o potrebi dela in denarja pri pridelovanju hmelja, ako računimo, da so vrste in rastline med seboj ena od druge 160 centimetrov oddaljene:

I.

Prostora ima vsaka rastlina štirj. metr.	2·56
na en hektar pride rastlin	3·906
pridelek od vmes sajene pese ali zelja	
met. stot.	70
drogi stanejo okolo gld.	586
obresti v drogih naložene glavnice „	29
en hektar dá hmeljevega cvetja, če	
ena rastlina 0·035 kilogr. dá kilogr.	137
„ „ 0·047 „ „ „	184
„ „ 0·070 „ „ „	273
„ „ 0·140 „ „ „	546
„ „ 0·280 „ „ „	1092
„ „ 0·420 „ „ „	1638

II.

Delo	Delavni dnevi					
	za 1 hektar			za 100 rastlin		
	moški	ženske	otroci	moški	ženske	otroci
Odkrivanje, rezanje in okopavanje.	21	14	—	0·54	0·35	—
Vtikanje drogov.	35	—	—	0·89	—	—
Vožnja in druge malenkosti skozi 9 tednov.	30	30	—	0·77	0·77	—
Trikratno okopavanje in osipanje.	7	35	35	0·18	0·89	0·89
Izpeljevanje drog in odsukanje trsja.	21	30	—	0·54	0·77	—
Trganje cvetja.	—	—	52	—	—	1·33
Sušenje hmelja.	—	—	10	—	—	0·26
Spravljanje drog.	4	—	—	0·10	—	—
Pokrivanje hmelja s prstjo ali gnojem.	20	20	—	0·52	0·52	—
Skupaj.	138	129	97	3·54	1·30	0·62

Sol neužitno za človeka pa ne škodljivo za živino je skušal storiti nek gospodar pri Radgoni s pomočjo petroleja. V petrolej namočeno sol je dal posušiti in potem porabiti. Za človeka gotovo ni pa če živini res ne škoduje, to je drugo in za poskušanje mogoče tudi nevarno vprašanje.

Hroščje leto imamo in torej bo treba hrošče po jutrih z dreves otresati, pobirati in pokončavati.

Vinski sejem v Zagrebu vrši se 24., 25. in 26. aprila t. l.

Sto panjev bučel imajo nekateri kmetje v Spodnji Avstriji in dobivajo toliko dohodkov, da plačajo vse davke.

Sejmi. 19. aprila Dobje, 20. aprila sv. Ilj pri Slov. Gradci, 21. aprila Vojnik, sv. Lenart v Slov. goricah, sv. Peter pod sv. gorami, Središče, Cirkovce.

Dopisi.

Iz Maribora. (Exfrater Konrad Nagele — Hočani — goljuf — tatje.) Pride

nekokrat ježek ves moker in zmrznen k lisici prosit strehe. Dobrohotna lisica ga vzame. Toda komaj se jež zagreje, začne se lecati in stegovati in z iglami zbadati na vse strani. Lisica se pritoži, jež pa jej reče: če ti ni prav, pa pojdi tavun. Takšni so sedaj nekateri k nam privandrani tuji. Komaj se ugnezdijo, uže hočejo nas domačine strahovati. Takšnim moremo prištevati iz Tirolskega prišedšega exfratra frančiškanskega, prav nepotrebne profesora Nagela. Na slovenski zemlji si služi kruh, a na vse kriplje dela proti nam Slovencem. V predzadnji „Marburgerci“ pozivlja celo mariborske gospe in gospice, naj branijo „schwarz-roth-gold“ ter mu pomagajo „den windischen Boden“ pridobiti za „deutsches Wort und deutschen Charakter, da pokažejo „die Einheit unseres Stammes“ in „unsere untersteir. Heimat“ ohranijo! Slovenci, varujmo se takih ježev! — V Hočah so šulvereinerji uže precej ljudi razdražili, posebno bohovskega Novaka pa so vsi siti; razvanjski šoštar pa bi rad, da bi mu celo s Pohorske srenje deco v šulvereinsko šolo nosili, kakor mačka mlade, ker jih doma ni zadosti. — Nek goljuf je v hranilnico vložil 50 kr., da je dobil knjižico in podpise uradnikov na ime „Dollar“. Potem je pa iz 50 kr. naredil 1500 fl. in hotel pri brodnarjevi vdovi pri sv. Petru zastaviti, če mu da 10 fl. Vdova hiti k županu in poslancu g. Fluherju. Toda goljuf med tem pobegne, da ga ni moči bilo prejeti. Hotel je goljufati druge, pa je sam sebe za 50 kr. opeharil. — V Cerkovcah so baje tatje krojaču Lenkartu pokradli oblačil za 50 fl.

Od sv. Križa pri Slatini. Tukajšnje slov. polit. kmečko društvo je dne 30. sušca od cesarjevič Rudolfovega sadjerejskega društva v sv. Jurji ob južni železnici podarjenih mu 500 jabelčnih divjakov deloma med svoje ude razdelilo, deloma jih izročilo šolskemu vrtu za nadalješnje odgojevanje. Ob tej priliki je naš domoljubni g. nadučitelj Škrabl kaj lepo razkazoval našim kmetom vse različne načine pravlilnega cepljenja, za kar se mu društvo zahvaljuje in ob enem prosi naj blagovoli še ob drugi priliki o drevoreji sploh in še o kakih drugih gospodarskih strokah besedo spregovoriti. Ker ni bil zbor, se toraj tudi ni napovedal nikamor. Društveni udje so sadike kaj radi sprejemali in napravljajo z njimi marsikteri celo nove poskušnje. Veselje do umne sadjeje se tukaj vže lepo kaže.

Iz Slovenskih goric. (Šulvereinarji) so res modre butice. Tukaj ob slovensko-nemškej meji hočejo svoje ponemčevalne šole iz tal privabiti, da bi proti nebu štrlele, kakor s smradom napolnjene turške trdnjave. Njihov namen ni, da bi se deca česa naučila, ampak da se jim kolikor mogoče prazne slame v tujščini

v glavice napše in preobilo zatega časa potrat. Tako še v „süssenberško“ šolo poleg Marije Snežne vedno pohajajo otroci, ki ostajajo brez vsakega pouka iz krščanskega nauka in v kateri se nahaja cmereškega, „šulvereinskega oberlerarja“ Bauera sin, ki ne zna nič slovenski, a poučevati ima ogromno večino samo slovenskih otrok. Kako zvito in bedasto so pa ti „šulvereinarji“ hoteli v Logatci slovenske otroke za svoje namene vloviti in pomenčuriti, dokazali so s svojim lagodnim zakonitim postopanjem, da jim za nemške otroke ni nič mar. Logatčanom so se najprej vsilili s ponudbo novev za zidanje šole. Ker pa so Logatčani že skoraj sami Nemci, hoteli so po nekih najetih hujskačih našuntati Rožengruntarje, ki imajo veliko slovenskih otrok, k všolanju v Logatec. Sedaj šulvereinarji posodijo 1000—2000 fl. Logatčanom za stavljenje šole. In res začnejo vse na velikansko pripravljati. Po prizadevanji nekih gospodov dala si je velika večina Rožengruntarjev, katerim se še pamet ni zmešala, raztolmačiti, da jim je takšna šola nepotrebna in bodo potem imeli na dve strani šolsko plačevanje. Ker tedaj Rožengruntarjev s slovenskimi otroci ni, ubožnim nemškim Logatčanom pa tako ni treba podpore, saj so že nemški, zahtevajo „pametni šulvereinarji“ svoje denarje nazaj. To vam je lepa prilika v pouk in svarilo pred „šulvereinskim“ molohom, ki le slovensko deco najrajši žre, za nemško ne mara.

Od sv. Bolfanka v Ijutomerskih gorica. Dne 4. t. m. izročili smo tukaj hladni gomili truplo gospé Vincencije Frančiške Mikel, soproge upokojenega tukajšnjega učitelja gosp. Jurija Mikeln. Pokojnica bila je rojena 5. aprila 1818 pri sv. Križi na Murskem polji, kder jej je bil oča spoštovan zdravnik, brat jej je umrl pred nekoliko leti kot odvetnik v Ljubljani, jeni jedini sin gosp. Karol Mikel je profesor v Moravski Ostravi. Bila je za tega voljo zanimljiva, ker je lično poznala naša dva velika učenjaka, prof. Miklošiča in župnika Davorina Trstenjaka. S poslednjim je za časa jegovih študij v Gradci večkrat občevala in vedela pripovedati kako je bil dovtipen. S Stankom Vrazom sešla se je večkrat v farovži pri sv. Miklavži in se njega kaj rada spominjala. Bila je to žena živa slika prave potrpežljivosti. Skoraj polovico svojega časa bolna, ohromela je s časom tako, da niti mogla ob paclici hoditi, vedno je doma sedela in imela kako delo v roki, ali v kljub tej nezgodi bila je vendar vedno jasnega duha, neprestano vesela in je znancem rada pripovedovala o srečnih časih svoje lepe mladosti. Bila je blaga duša dobrega srca in zbog tega pri ljudeh zelo priljubljena. Bodi jej zemljica lahka.

B. F.

Politični ogled.

Avstrijske dežele. Cesarjevič Rudolf je s princezinjo Štefanijo dne 14. t. m. odpotoval na Turško. — Minister Taaffe je se pogodil z vogerskimi ministri zastran živinskega sejma v Požunu; živinozdravniško ogledovanje vogerskih goved v Marcheggu odpadne, a dunajski komisijonarji ne dobijo zelenega prejšnjega mastnega mešetarstva nazaj. — Vlada je baje voljna judom Rothschildom in tovaršem severno železnico zopet na 80 let prepustiti, judi so uže 260 milijonov dobička pridobili in s tarifami oškodovali našo obrtnijo in kmetijstvo; toda državni zbor bržčas ne pritrdi. — V Toplicah na Českem so se tolovaji v žandarje in uradnike preoblekli, prišli k županu denarnico pregledovat in so tako ukradli 60.000 fl. — V Ljubljani so dopolnile volitve v mestni zastop, žali Bog so Slovenci se sprli med seboj in mogoče je, da nemškutarji hipoma prideró na bojišče in zmagajo. Sloga jači, nesloga tlači. — Nemcev na Primorskem je le pičlo število, v kljub temu imajo 6 srednjih šol in v Gorici še lutrovsko nemško šolo pa le kričijo, da jih Slovani tlačimo, čeravno nimamo mi srednje šole nobene. Goriški Italijani delajo velike priprave poslanikom italijanske vlade v čast, ki pridejo tje na dogovor zastran ribstvene pravice v Jadranskem morji. — Hrvatski sabor bode kmalu sklican. Vogerski Srbi in Rumuni so nesložni ter ne bodo vzajemno postopali v volitvah za državni zbor v Budimpešti. Vogerski Slovenci „prekmurci“ pa še trdno spijo.

Vnanje države. Ruski car je baje našemu cesarju doposlal prijazno pismo, v katerem izraža željo, sniti se v osobne dogovore. Po leti namerava s carico obiskati Donske kozake; za stavljenje novih železnice ukazal je v najem vzeti 150 milijonov. — O nemškem cesarji poročajo zopet, da boleha. Katoličani poreinski so v Kolínu zborovali in se pogovarjali o bližnjih volitvah za državni zbor. Kardinal Ledohovski je baje odpovedal se nadškofiji Gnezno-Poznanskej. — Francoskim katoličanom so freimaurerji katoliške državne šole vzeli, sedaj si stavijo novih, samo v Parizi so skupili 4 milijone, postavili 193 šol, v katere zahaja 68.000 šolarjev. — Papež Leon XIII. izdajo kmalu zoper freimaurerje posebno okrožnico do dveh škofov. No, te je že močno treba bilo. — Iz osrednje Afrike, iz Sudana poročajo, da je Mahdi se polastil Hartuma in Egipčane potisnil daleč po reki Nil nazaj. — Greški razkolniki so svojega carigrškega patrijarha tako razžalili, da je službo položil, njemu v namestnika so izvolili Efeškega nadškofa. — Francozi podijo Kitajce vedno dalje nazaj, mesto Honghoa so jim vzeli in sedaj pograbiyo še otok

Chusan, da iz Kitajcev izžmikajo vojne odškodnine 150 milijonov frankov.

Za poduk in kratek čas.

Kakšni so?

(Izvirni dopis s Pohorskih hribov.)

Milo je čitati bilo v našem priljubljenem „Gospodarji“ zanimive članke in pojasnila nakan znanega rovarja „Schulvereina“, kateremu smo štirski Slovenci kakor mrzlej burji na jesen v naših planinah, brez vse zaslobe izpostavljeni. Hvala Ti na Tvojem trudoljubji, ki bo vsaj zavednim Slovincem močno služilo v brambo, kadar bi taki hinavci „osrečevalci“ se utegnili z medom namazanim gobcem med nje pritihotapati.

„Nemški veter“ ali sploh „nemec“ piha, pravijo pri nas gorjancih, kedar čutimo strogo žvižgati okrog ušes mrzli sever. Da so prusaki vže od davna naši najhujši neprijatelji, to vemo vsi, pa tudi znamo za berolinski „Drang nach Osten“ in „Deutsch bis zur Adria“. O tem dvojem se suče tudi vsa zagonetka o početku „Schulvereina“ in kakor vidimo, hočejo oni to pot na vso moč vresničiti drugo geslo: „zur Adria!“

Ko so l. 1866 Prusi ali Prajzi našo vojsko pri Kraljevem Gradcu nabili, rekali so pruski časniki: pruski učitelji so premagali sovražne armade! Da pa tistokrat Prusi še niso si prisvojili dežel, kjer nemci v Avstriji prebivajo, temu bilo je krivo baje le to, da so bili ti poslednji na takšno pograbljenje in pohrustanje nepripravljani. V teku časa se je toraj porodila v glavi teh visokoletečih učenjakov misel, delati na to, da naše dežele za prajzovski želodec prebavljive naredijo.

„Nepolitični (?) Schulverein na Dunaji šestokrat iz Prajzovskega denar dobivlja in pogosto govoriyo njegovi kričaći o nekej „zvšenej nemškej ideji.“ Čudno je še to, da šulverein svoje delovanje večjidel samo pri Čehih in Slovincih ter avstrijskih Nemcih širi. Vse ogerske dežele prepušća rogovilstvu Berolinskega „Allgemeiner Schulverein“.

Vzemimo v roke zemljevid in potegnimo ravno črto od pruske Šlezije čez Moravsko in za vogersko-hrvaško mejo dalje k Adriji, pa razvidimo, kam pes tace moli. Raztegniti Nemčijo do Adrije in iztrebiti tukaj napotje delujoče Slovane (Čehe in Slovence) to, utegne glavni namen biti prusački.

Nad vse zanimivi so govori vodjev tega društva. Znani dr. Weitloff in prof. Kraus sta sicer lani pri občnem zboru skrivala močno za besede svoje misli, vendar pa se je dalo iz tega že dosti razbrati. Weitloff je navdušeno naznanjal, kako se udje od dne do dne množijo

in da jih je že do takrat pristopilo 250.000. Toda — dostavljal je — to je še le prvi početek društvenega razvoja, društvo bo pričelo delovati še le takrat, ko mu bodo udje že vsi avstrijski nemci in da bi se to hitreje zgodilo, je društvo v pravih zagotovilo, da se tam sprejemajo vsi brez vsega razločka naj bo dotični člen že „katoliški menih, evangeliški pastor ali judovski rabin.“ Drugi govornik je zopet proslavljal vznešenost velike „nemške ideje“, ki bo sicer še le ob svojem času na dan stopala.

Da, ubogi Čehi in Slovenci, preti nam nevarnost večja kakor si morda mnogi domišljujemo. Turki so v svojih džamijah učili svoje „pravoverne“: sovražiti „gjaure“ in ugonobljati jih, prusaki pa hočejo in snujejo proti nam pravo narodno vojsko, da, boj za življenje in smrt. Tolažimo se samo s tem, da smo še pod nezavisnim avstrijskim orlom, ki ne bo dal poginiti našej narodnosti v pograbljenem prusačkem žrelu, kajti tekla bo še kri, predno se taka „velika ideja“ tako tebi nič meni nič v dejanje dovede, toda sramota večna tistim Slovenskim odpadnikom, ki se dajo po Schulvereinu mamiti in še sami zanj rogovilijo! Pomisljijo naj, da se mora vsak zaveden Slovenec in narodnjak studom od njih obrniti, ker oni ne izdajejo samo lastno narodnost, ampak še več ter vabijo s svojim počenjanjem mirne rodoljube k boju. Vsa druga prilizovanja in prepiri padajo tukaj v nič. Tukaj pojde zgolj le zato, ali naj pridemo kedaj pod prusačko „pikelhavbo“, ter se damo poprej za to pripraviti, ali pa naj še ostanemo nezavisni avstrijski državljani, kar zamoremo, ako tudi svoje narodnosti ne zatajimo. Toraj slovenski renegati, še grši od Judežev, sram vas mora biti takega veleizdajstva, da, vsak „erjav kakor Judež bodi, naj ga pes za plotom jé!“

A kaj imamo mi Slovenci proti tej povodnji storiti? Vse drugo stoji preveč žrtev in zaprek, le ena pot je še odprta in ta je: zahtevanje, naj vlada tako društvo „velikih idej brez politike“, razpusti. To zamore biti najgotovejša in najkrajša rešilna pot. Narodnim Judežem pa še enkrat: Fej vas bodi!

Smešnica 16. Nemškutar zapiše svoje služabniki takov „zeignis“ namreč: „na 2 Julja ist fan dinst kumen, na 3 Augusta je fort Takšno windiš-nemško kolobocijo želijo nam šulvereinarji na mesto naše lepe pravilne slovensčine! Le slovenski tepci in buteljni jin morejo prav dajati.

Razne stvari.

(Konfiscirane 14. številke) Gospodarjeve nismo dobili nazaj, ker je sodnija konfiskacijo potrdila, čeravno postava sama veli

da je v naglih slučajih 3 dni čas premembo v osebi urednika najaviti.

(Ubila sta fanta Weber in Lepko v Nagličevem gozdi blizu Stranic konjiškega okraja J. Korošca, posestnika.

(Nesreča.) V Vojniku je na velikonočno nedeljo pogorelo: 2 hiši, 2 gospodarska poslopja, 1 kozolec in 1 krava. Ogenj so baje strelici pouzročili. V Prodnem vrhu št lenartskega okraja je pogorel Janez Pekar, 4letni fantič je se igral z žveplenkami.

(Volitve za celjsko okolico) so razpisane, v I. razredu je vpisanih pri županu 46, v II. 100 in v III. 485 volilcev. Slovenci, držite se hrabro!

(Ptujskemu okrajnemu odboru) je načelnik bivši jud Pisk, namestnik znani Mihalič, (odborniki si slobodno jirhaste hlače oblečejo), dalje sedijo tam Filafero, Vibmar, dr. Kleinsasser, torej skoro sami privzdrani tujei, krona vsehjev pa je Schoschteritsch. Škoda za Greifa, da je zraven njega.

(Sevniški okrajni odbor) je ves naroden: Fr. Lenček, načelnik, Modic namestnik, odborniki: Ivanc, Veršec, Zalokar, Cerjak in Kljun.

(Dovoljeno je) žagarjem kupovati les, žagati deske in jih prodavati, jednako smejo mlinarji moko prodavati brez posebne dače.

(Iz Ptuja potegnene) posilinemec dr. Breznigg v Gradec med Nemce. Z Bogom, da se nikdar več ne vidimo. Starega dr. Strafello pa začenjajo na stare dni žmikati in ščipati, na 1 leto mu hočejo pisarno zapreti.

(Petrolejeve žile) izkopali so v Ludbregu na Hrvatskem.

(Pokopali so) v Laškem narodnjaka Elsbaheja ženo, v Vrhniki pa narodnega adjunkta g. Milharja, rodom Brašlovčana.

(Provizor) pri sv. Marjeti na Pesnici je postal č. g. Kunce, velezaslužni kaplan v gornji Radgoni.

(† Umrli) je po dolgotrajni silno mučni bolezni, katero je z neznano potrpljivostjo prenašal, preč. g. župnik v Ormoži in velikonedeljske dekanije oskrbnik, blagi Siegfried Sporn, še le 45 let star. Blag mu spomin.

(Ljutomerska okraj. posojilnica) ima 20. aprila ob 8. uri predpoldnem v šolskem poslopji občni zbor: račun od 1. 1883, izločitev udov, ki pravil ne izpolnjujejo, sprememba pravil, volitev ravnateljstva in nadzorništva pa cenilne komisije.

(Ljubljanski Zvon) objavlja v 4. zvezku: Judit (balada), Tri sestre (pripovedka), Mrtva srca (povest), Na Silvestrov večer, Bajke in povesti o Gorjancih, Pisma iz Zagreba, Sanje (pesem), Narodne stvari, Beseda o žensstvu. Novejši pisatelji ruski, Godina — Verdelski, Književna poročila, Slovenski glasnik.

(Ptujsko učiteljsko društvo) napravi 1. maja izlet v Wurmberg, kder bode zborovalo. Ob 10. uri je sv. meša 2. potem zborovanje, g. Koprivnik iz Maribora govori o pouku gluhonemih, g. prof. Glovacki o štetji časa, 3. ogledovanje grada, 4. petje, 5. skupni obed (oseba plača 50 kr.). Kdor izmed učiteljstva in prijateljev šole se hoče udeležiti, naj to naznani do 27. t. m. g. Fr. Žiherrju, nadučitelju v Wurmbergu.

(Odbor za Jurčičev spomenik) izdal je II. zvezek Jurčičevih zbranih spisov (I. Deseti brat, velja 1 fl.) in namerava še letos izdati II. IV. in V. zvezek, naročnina za I., II. III. znaša 2 fl. 40 kr. za vseh pet pa 3 fl. 50 kr. elegantno vezanih 6 fl. ter jo prejema g. dr. Jos. Staré v Ljubljani, Marije Terezije cesta 5.

(Matica slovenska) pozivlja rodoljubne pisatelje, naj jej dpošljejo do konca junija primernih rokopisov za Letopis.

(Obsojeni v Celji) so bili Franc Ocep (sv. Jurij) zavolj uboja na 6 let, Matija Ribič zaradi težkega telesnega oškodovanja na 6 mesecev, Jurij Berglez (Rače) zavolj goljufije na eno leto, Jožef Markovič zavolj nečistosti na 5 let, Kovač Tarasin (Maribor) na 3 mesece v težko ječo, ker je iz svinca srebernjake delal

(Slov. Bistričani) prosijo v Gradci za „gewerbliche Fortbildungsschule.“

(Nekriv spoznan) bil je sodnijski adjunkt g. Langerholz pri sodnji v Gradci; Celjski nemčurji so pričakovali njegovo popolno uničenje — sedaj pa imajo dolgi nos!

Loterijne številke:

V Trstu 12. aprila 1884:	81, 66, 9, 37, 2
V Linci „ „	40, 81, 50, 16, 17
Prihodnje srečkanje: 26 aprila 1884	

Živinski sejem

pri sv. Antonu v slov. Goricah bo v ponedeljek 28. aprila.

Sejem pri sv. Mohoru v Rodnah.

Dne 23. aprila t. l. to je v sredo po beli nedelji bode pri sv. Mohoru v Rodnah blizu Slatine živinski in kramarski sejem. Vabijo se kupci in prodajalci. Zarad živahne trgovine z živino, nadejamo se obilne udeležbe; „sreje“ se ne bode pobiral; potrežba bode povoljna.

Učenca

v štacuno z mešanim blagom sprejme pri sv. Juriji v Slovenskih goricah trgovec
2—3 **Jožef Žagar.**

Glasnik slov. slovstva.

Spisal Anton Janežič. — Mehko vezan 20 kr.

Blaže in Nežika v nedeljskej šoli.

Učiteljem in učencem v poskušnjo spisal A. Slomšek. III. natis. Mehko vezano 30 kr.

Stric Tomaž ali življenje zamorcev v Ameriki.

Za Slovence izdelal J. B. s 6 podobami. Mehko vezano 15 kr.

Cerkvene pesmi za šolsko mladež, drugi zboljšani natis, ker je prvi že močno pošel. Dobivajo se pri

J. LEON-u,

tiskarji v Mariboru, šolska ulica 2.

Poljski gips

z vrečami vred, kakor tudi vsakovrstna semena za travnike in njive, se dobiva po najnižjej ceni pri

Ernest Širci

2—3 v Žavci.

„Jurij s pušo“

Časopis za šalo in satiro.

Jurij s pušo bode naslov novemu humorističnemu časopisu, kateri bode, začeni s 1. aprilom t. l. izhajal v Trstu po dvakrat na mesec ter prinašal obilo zanimivega berila in v vsaki številki nekaj lepih slik.

Jurij s pušo narodnjak z dušo in telesom, bode največi in najcenejši slovenski časopis te vrste: Jurij velja za celo tekoče leto samo 2 fl., za pol leta pa 1 fl.

Naročnina naj se pošilja podpisanemu upravnistvu, katero pozivlje slovensko občinstvo najuljudneje k obili naročbi.

Uredništvo in upravnistvo

JURIJA S PUŠO

Via Solitario št. 17. Trst.

2-3

Gospodarji!

Spomlad je tukaj, in treba bo začeti sejati, tedaj Vam priporočam moja izvrstna semena, n. pr. vse sorte

detelje, trave, zelša, gojzadne in sadne peske, mnogo cvetličnega semena i. t. d.

sploh vse, kar se pri nas seje.

Tudi **poljski Gips** se pri meni dobi, tudi cement in vsako špecerijsko blago, vse po solidni nizki ceni.

M. BERDAJS,

v Mariboru.

4-4

Imenik

koristnih bukev, ki so po **znižani ceni** na prodaj v **J. Leonovi prodajalnici** papirja in zaloge tiskovin:

Hrana apostolska bogoljubnim dušam, dana po brnji apostolskih listov in drugih bukev svetega pisma za nedelje in svetke; 2 dela, gr. 8. 1850.

Hrana evangeljskih naukov, bogoljubnim dušam dana na vse nedelje in zapovedane praznike v leti.

Vsaka knjiga obsega dva dela in velja mehko-vezana 1 fl. 60 kr.

Spisali dušni pastirji na spodnjem Štajerskem; na svetlo dal Anton Slomšek, nekdanji kaplan pri Novicerkvi. Drugi pomnoženi natis.

„Mnemosynon slavicum“

spisal Ant. Slomšek.

Velja mehko vezano 50 kr.

Izvrstnega brinjevca

se more dobiti v vsaki količini za **en goldinar** liter na mestu pri

Francu Fojkarju

pri sv. Ožbaltu

pod Bischoflack, Oberkrain. 4-4